

ניאמי!

ה מערה האדירה שהתחוללה השבוע בעתונות הישראלית, מסכיב לראיון עם ניקיטה כרושצ'וב שפורסם בעתון הסאטיראי פיגארה, היתה מיוחדת במינה. לולא היה מעורב בדבר גורלם של שלושה מיליונים יהודים בברית המועצות, זה יכול היה להיות קומדיה.

העתון המתיר להיות האחראי וההגון ביותר בישראל, פירסם נוסח כוזב של ה"ראיון". הוא שם בפי ראש ממשלת ברית המועצות השמעות אנטישמיות פרועות, מן הסוג שהופיע עד כה רק בכתבי הנאצים. מכיון שלא גם הדמיון הקלוש ביותר בין דברי כרושצ'וב עצמו לבין ציטטות אלה של הארץ, קשה מאד להניח שהיתה כאן טעות מקרית.

אולם זה העיקר. העיקר הוא שהעתונות הישראלית כולה קפצה על המציאה. מבלי לבדוק את הדברים, מבלי לחשוב פעמים, שפסו על המנהיג הסובייטי האומלל מטר של אש וגפרית שהוא גריר גם כמאמרים הראשיים של עתוני ישראל.

נכונות זו להאמין לכל רמו שיש בו כדי להצדיק את החשש שמולי יוני יהודים נתונים לחסדו של מנהיג נאצי חדש, היא חשודה מאד. מת ננצח בה נימה של "אהה! אמרנו לכם!" יש בה משום הנאה מאזר כיסמית. כאשר בעליה הם חברי הצמרת המדינית והחברתית של ישראל, זוהי תופעה מראיגה.

ה שנהא בין היהודים והאוקראינים היא שנהא של דם, עמוקה וגועית. יש לה משני הצדדים סיבות טובות מאד.

בצד האוקראיני, היא החלה עת נאנקו המוני הצמיתים האוקראינים תחת עול ה"פיאודלים הפולניים, שעסקו ורמסו אותם ללא רחם. יהודים רבים שימשו כמנהלי האחוזה של המלכים והפאנים הפולניים, פעלו כסוכניהם הכלכליים, כגובי מיסיהם וכמלווים בריבית. הפאן הפולני והגובה היהודי היו שנואים במידה שחה.

לפני 310 שנה הכריזו האוקראינים, בהנהגת בוגדאן חמליצקי, מלחמת חורמה בפר לנים, בישועים וביהודים. נצחונם הביא בעקבותיו טבח שיטתי, שלא היה כדוגמתו עד ימי היטלר. מ-200 עד 400 אלף יהודים - גברים, נשים וילדים - נספו.

לא היהודים ולא האוקראינים שכחו פרק זה בתולדותיהם. כעבור 100 שנים, פרץ מרד הצמיתים האוקראינים ("ההירדאמאקים") נגד הפולנים. סיסמת המורדים היתה: "פולני, כלב וגיד - לשלושתם פולחן אחיד."

מאז לא נכתה השנהא ההרדית מעולם לגמרי. אישם מתה. לאפר נשארה נחלת לוחשת ומת כיוון שכרושצ'וב הוא אוקראיני, הרי יהודי מזרח אירופה מוכנים להאמין עליו מראש את הכל.

כל עוד זה ענין פרטי, אין רע בכך. אך כאשר סנטימנטים מן הגטו של מזרח אירופה התפכים לקח המדינה - בצורה גלויה בע" תונות, ובצורה מוסחית במדיניות - הרי זה מסוכן.

יתכן כי כרושצ'וב באופן אישי אינו אוהב את היהודים. יתכן שיש משנהו מן הירישה האוקראינית דבק גם בו. אולם דבר אחד בטוח: בראיון המסויים, שעורר את ה"מערה", לא היה דבר וחצי דבר שיכוז היה להתפרש כאנטישמית.

ה אמר כרושצ'וב, כעצם המראיון הצרפתי שאל אותו על גורל הנסיון ליישב יהודים בכירוביגיאן. הדבר היה מעניין, כי בכמה ארצות בעולם - ובעיקר בבריטניה ובארצות הברית - התלו מני היגים יהודים נוטשים את המפלגה הקומוניסטית, מתוך מחאה נגד יחסה של המדינה הסובייטית למיעוט היהודי שלה.

קבועים. היתי יכול לצטט דוגמות רבות. אי אפשר לחסום ברצון היצירה, ואף לא ברצון השלישי, על כן, אני מסופק בכל הנוגע לקביעותם של קבוצים יהודיים."

ב יקירת זו אינה חדשה או מקורית. היא הושמעה פעמים בלתי-ספורות על ידי אנטישמים וחובבייהודים כאחד. היא שימשה יסוד לתנועה הציונית. שהרי אחת ההנחות העיקריות של הציונות היתה שאין היהודים מסוגלים לחיות חיים חברתיים בריאטי בפורה. על כן כינוסם בארץ אחת הוא תנאי מוקדם להבראת מנםם ה"זכרתי. משום כך מפתיעים דברי כרושצ'וב - ודווקא לטובה. הוא לא דיבר כקומוניסט. הוא דיבר כמו נחיים ציוניים, ואפילו לאומיים. כקומוניסט היה צריך לומר: בחברה מסוי יימת היו היהודים כך. אולם במשטר הקומוניסטי היו אחרת. לפי מאכס, התודעה נקבעת על-ידי ההחיה. היהודי במשטר הסוציאליסטי מוכרח להיות שונה לגמרי מן היהודי במשק הבורגני.

כרושצ'וב מכחיש זאת בפירושו. מדבריו משתמע כי היהודים יש ישות לאומית מיוחדת, המונעת בעדם להיות יסוד יצרני אמתי בכל

מה הוא רואה?

חברה שהיא מלכה, מדינת ישראל החדשה". ובהוציא מכלל זה כפי רוש את ישראל, הוא עשה צעד מכריע ששום קומוניסט לא עשה לפניו. על כך מגיעה לו ברכה.

ליון האישום של כרושצ'וב נגד מדינת ישראל שונה לגמרי. גם דבר זה יש להעלותו על נס: ראש ממשלת ברית המועצות מודד את ישראל באמת מידה לגמרי אחרת. הוא אמנם רומז כי ישראל סובלת מכמה תכונות שליליות של היהדות, אך עיקר התרעומת שלו היא פוליטית.

הנה הנוסח הפלא של הקטע הזה: "אנו, הקומוניסטים, משתפלים מאד בגורלם של היהודים שהיגרו לישראל. המכתבים שאנו מקבלים מהם נוגעים ללב במספרם ובעוצמתם. יש שם מחסור בדיוור, אי-הסתרות לות לעבודה חקלאית קשים שיש להגנה בין גולים שבאו ממקומות שונים..."

מה הלכו לעשות שם, כל היהודים הללו? הם חשבו שהם חוזרים למולדת אבות-אבותיהם: זה אינו מספיק כדי לחיות מרפק אל מרפק, או כדי ליצור אומה אמיתית.

ישראל לא נקטה בעמדות שיש בהן להביא אושר לעם היהודי. ברית המועצות הצביעה

בשעתו למען ישראל באומות המאוחדות. היא תמכה במדינה זו בעת לידתה, וזאת בצורה יעילה מאד. ישראל הוכיחה את עצמה כפזית תודה ואומללה בחירת מדינתה. מדינה זו משחקת את משחק האימפריאליסטי, אויבת ארצות הסוציאליזם. אין אנו קונים מישראל, אלא כמה תפוזים. אנחנו יכולים להסתדר בלעדיתם.

בסיכום, הישראלים האימפריאליסטים הם המספרים וזועות על בירוביגיאן. כמו ה"קאפיטליסטים, מנסים הם להפיץ שמעות מבישות על זכויות הלאומים בברית המועצות, בה כל עם יכול לשגשג כמלאו יכולתו בי חופש הסוציאליסטי. זה הכל תעמולה אנטי-סובייטית. אין ספק בוויכוח על נושא זה"

כותו של ראש ממשלת ברית המועצות, כמו של כל מינאי אחר בעולם, למתח ביקורת על הקו המדיני של מדינת ישראל. יתכן אפילו שכרושצ'וב צודק בחלק ה"אחרון של ביקורתו זו, בדברו על כפזות הטובה של ישראל. רבים מאתנו בישראל סבורים כי ממשלת ישראל שגתה משגה חמור בהשליכה את ידה על אחד משני הגושים העולמיים, תחת לשמור על ניטרליות.

אנררי גרומיקו, שרהחוק ה"טובי של ברית המועצות, הצביע באוים בעד הקמתה של מדינת ישראל. ארצו היתה הראשונה שהכירה בישראל החדשה דה"יורה. משכוחי הנפט והנשק מן הגוש הסובייטי הועילו מאד.

אולם בקטע הראשון של דבריו על ישראל טועה כרושצ'וב לגמרי. 100 אלף היהודים שבאו בשנה האחרונה ממזרח אירופה (ושלא יכלו מן הסתם, לבוא אילו כרושצ'וב ה"י נגד לכך) אמנם נתקלו בכל הבעיות החמורות שכרושצ'וב מוכיר אותן. אולם כל זה כאין וכאפס לעומת ההישג העצום שהושג.

כרושצ'וב אינו יודע - בגלל ה"תעמוזה הרשמית של צמרת ישראלי, המתעקשת לשמור על כל השקרים המוסכמים, גם אינו יכול לדעת - כי בארץ זו נולדה יחידה לאומית חדשה, שחסרות לה רוב התכונות הטובות והרעות של ה"יהודים.

יתכן שהמנהיג הסובייטי היה מסוגל להבין את הדבר, אילו נאמר לו בפירושו: שהאומה העברית בישראל היא אומה חדשה, מיוחדת ונפרדת. יש לה זיקה עמוקה ליהודי העולם, והיא לא תהיה אדישה לגורל מלוהג היהודים בארצו של כרושצ'וב. אולם אין היא חלק חדש של הפורה היהודית.

אולם הנחת היסוד, שהיא לקוחה מ"מגילת העצמאות של ישראל, כותבת, האומה העברית בארץ ישראל אינה זה עם הפורה היהודית העולמית. יש לה זיקה עמוקה ליהודי העולם, והיא לא תהיה אדישה לגורל היהודים דים בארצו של כרושצ'וב. אולם היא מהווה יחידה לאומית חדשה נפרדת.

זאת איננה תיאורית. אם יבקר ניקיטה כרושצ'וב בישראל - ואולי כדאי להושיט לו הזמנה רשמית לכך - יחכת במו עיניו כי בני האומה העברית בארץ, חיים שכם אל שכם, ואף מסוגלים "להתפרנס זה מזה". הוא ייתקל בתופעה של "עבודה קיבוי צית ומשמעת קיבוצית", אפילו בצורה מוגזמת. הוא יראה כי הצברים אינם אנשי רוח מוגזמים, ואולי, לרוע המזל, אינם אנשי רוח כלל.

אין תועלת רבה בפולמוס היסטוריוני ורגשי עם ראש ממשלת ברית המועצות. חשוב הרבה יותר לנתח בקור-רוח את גישתו של כרושצ'וב - אחד משני האנשים החשובים ביותר בעולם - ולהסיק ממנה מסקנות מעשיות. סבורני שאפשר ל"נסח אותו כך:

● כרושצ'וב היה מוכן להיפטר ברצון מיהודי ברית המועצות, כולם או חלקם, אם היה יכול לעשות זאת מבלי להזיק עצמו. הדבר אפשרי רק אם תנהל ישראל מדיניות ניטראליסטית, ותצא כליל ממשחק הכוחות של שני הגושים העולמיים.

● אחת מוכנים לקלוט את יהודי ברית המועצות. מי שאינו רוצה בהם, מי שסבור שאין הם יסוד יציב רני להכרתו, מתבקש לשלחם אלינו. ולשאר דברי כרושצ'וב על אייבולתנו לכונן אומה בריאה על מולדת של אבות-אבותינו, יורשה לנו לענות בפשטות וכאדיבות: "ניאמי!"